

хребти, гори і вулкани, тектонічні плити), їх місцезонашування, а також політичний устрій світу (регіони, країни і території, держави, великі міста). Такий формат роботи спонукає здобувача освіти оцінити свої можливості, здібності, інтереси, зусилля, перспективи, які він зможе докласти для вивчення навчального матеріалу або для досягнення запланованої мети.

Формування природничої компетентності неможливе без розуміння й усвідомлення стратегії сталого розвитку та глобальних цілей людства кожним здобувачем освіти [3]. З цією метою використовується такий онлайн-ресурс SDG (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS) – гра на знання світу та 17 цілей сталого розвитку [4].

Слід зазначити, що використання різноманітних засобів геоінформаційних ресурсів не тільки сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу, оптимізації творчої ініціативи, розширенню світогляду, а також суттєво впливають на формування природничої компетентності у здобувачів освіти. Це можливість успішно засвоїти географічні знання, набути географічних навичок, вдосконалити їх та перевірити, а також розвивати й формувати цифрові компетентності.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.20220 р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/#Text. (Дата звернення 15.04.2024 р.).
2. Концепція цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року [Електронний ресурс]: URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoyi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaproshuye-do-gromadskogo-obgovorennya/#Text>. – 24.04.2024. (Дата звернення 15.04.2024 р.).
3. Цілі сталого розвитку. URL: <https://knowledge.org.ua/cili-stalogo-rozvitku/#Text>. (Дата звернення 14.04.2024 р.).
4. SDG (SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS) URL : <https://game-globalcompact.org.ua/index.html> (Дата звернення 15.04.2024 р.).

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ

Висоцька Єлизавета Володимирівна, здобувач фахової передвищої освіти здобувач 3 курсу спеціальності 013 Початкова освіта Комунального закладу Сумської обласної ради «Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднева».

Науковий керівник: Піщикова Наталія Олексіївна, викладач вищої категорії, старший викладач Комунального закладу Сумської обласної ради «Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднева»

Ключові слова: інтеграція, інтегроване навчання, співпраця, критичне мислення, творча особистість, фасилітатор.

Всі знання виростають з одного коріння – навколишньої дійсності, мають між собою зв'язки, а тому повинні вивчатися у зв'язках.

(Я.А. Коменський)

Сучасне суспільство зазнає значних змін, серед яких технологічний прогрес та посилення конкуренції на ринку праці. Це вимагає від сучасної людини бути гнучкою, швидко реагувати на різні виклики, адаптуватися до непередбачуваного потоку інформації та приймати нестандартні рішення. Освіта має відповідати цим вимогам, готуючи випускників до успішної інтеграції в будь-яке середовище, до вирішення життєвих проблем, а також до ініціативності та відповідальності у навчанні.

Ральф Тайлер, основна фігура американської освіти ХХ століття, описав інтеграцію предметних областей як «горизонтальні відносини навчальних програм», тобто межі між предметами стираються, а навчальний процес стає частиною загальної картини світу. Вчителі заохочують учнів активно шукати зв'язки між різними предметами і спонукають їх використовувати наявні знання та навички в різних сферах. Такий підхід вчителя підтримує ідею про те, що навчання не має меж і що учні можуть використовувати свою спільну базу знань, щоб пов'язувати і розуміти різні дисципліни. Це не лише поглиблює розуміння предмету, а й розвиває навички аналітичного та критичного мислення учнів.

Поєднання знайомого предмета з новим або навіть зовсім іншим дозволяє учням побачити спільні точки дотику, реалізувати теорію на практиці, поєднати те, що в житті вже і так поєднане.

На нашу думку, неможливо говорити про українську мову без контексту того, про що говорять українською, а це громадянська освіта й екологія, особистий розвиток, патріотизм, мистецтво, медіа [1].

Одночасно, інтегроване навчання представляє собою виклик для педагогів, оскільки вони зобов'язані мислити інтегровано, виступати не лише як вчителі, але й як дослідники, наукові керівники, менеджери або навіть фасилітатори [1]. Вони повинні навчати дітей за новими методиками, знаходити цікаві способи подання матеріалу та уважно вислуховувати потреби учнів. Шляхом моделювання співпраці та поєднання різних дисциплін вчителі не лише створюють нові навчальні можливості та експериментують з нестандартними формами навчання, але й сприяють поліпшенню власної взаємодії та професійної атмосфери в навчальному закладі. Інтеграція сприяє не лише розвитку світогляду, критичного, загального та предметного мислення учнів, але й підтримує спілкування, співпрацю та взаємодію серед педагогічного колективу.

Впровадження інтеграції в навчальний процес актуальне, тому що дає змогу:

- «спресувати» споріднений матеріал кількох предметів навколо однієї теми, усувати дублювання у вивченні ряду питань, а отже економить час;

- ущільнити знання;

- вносить актуальність, свіжість та інтерес у середовище викладання/навчання.

Це сприяє сталому навчанню;

- посилює комунікацію: учень-учень, учень-вчитель, вчитель-вчитель та громада;

- формувати творчу особистість учня, його здібності;

- розвивають навички мислення вищого рівня;

- дає можливість учням застосовувати набуті знання з різних навчальних предметів у життєвих ситуаціях і професійній діяльності;

- забезпечує глибше розуміння змісту;

- вмщує різноманітні стилі навчання, теорії та різноманітні інтелектуальні здібності [2].

З іншого боку, є аргументи проти інтегративної навчальної програми:

– це вимагає щільну співпрацю вчителів та внесення змін до шкільного розкладу, оскільки предмети, які мають бути інтегровані, потрібно буде розташовувати разом, використовуючи більші блоки розкладу [4];

– досить часто, в спробах створити інтегрований курс навчання для учнів молодших класів, ігнорується одне з основних завдань початкової школи: формування в учнів дуже важливих для подальшого навчання і розвитку вмінь і навичок – читання, письма і рахунку. Хоча процес інтеграції в цьому періоді і можливий, однак з психологічної точки зору він надто складний – його необхідно здійснювати з урахуванням особливостей розумової діяльності і пізнавальних психічних процесів у молодшому шкільному віці;

– часто інтеграція призводить до нехтування освітніми причинами процесу, тобто мати місце домінування однієї форми знань;

– гнучкість може сприяти відсутності організації;

– невпевнені в собі учні, особливо в початковій школі, можуть втратити орієнтацію в умовах активності та руху і не звернуться по допомогу

Виходячи з вище описаного, ми переконалися, що, незважаючи на складнощі, впровадження інтегрованих уроків формує компетентне ставлення учнів до навчання, урізноманітнює підходи і методи, виключає шаблони, поглиблює знання здобувачів освіти, розвиває творчість, увагу, пам'ять, розширює пізнавальні інтереси, забезпечує цілком новий психологічний клімат для учня і вчителя в процесі навчання [3].

Список використаних джерел

1. Кобинець Я. Інтегроване навчання: зміна сенсу освіти та виклик для вчителів. URL : <http://barna-consult.com/integrované-navchannya-zmina-sensu-osvity-ta-vyklyk-dlya-vchyteliv/> (Дата звернення 10.04.2024 р.).

2. Саєнко І. Г. Інтеграція навчального процесу як чинник розвитку пізнавальної активності учнів. URL : <https://naurok.com.ua/prezentaciya-integraciya-navchalnogo-procesu-yak-chinnik-rozvitku-piznavalno-aktivnosti-uchniv-60032.html> (Дата звернення 10.04.2024 р.).

3. Соха Н. І. Впровадження інтегрованого підходу в освітній процес початкової школи. URL : <https://naurok.com.ua/vprovadzheniya-integrovanogo-pidhodu-v-osvitniy-proces-pochatkovo-shkoli-180483.html> (Дата звернення 12.04.2024 р.).

4. Що таке інтегрована інструкція? Плюси і мінуси / Блог Емі Мезі. URL : <https://teachingideas4u.com/blog/2017/06/what-is-integrated-instruction-pros-cons> (Дата звернення 12.04.2024 р.).

ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Вишник Ольга Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Ключові слова: поведінка, девіантна поведінка, девіація, педагогічна профілактика.

У світлі постійних змін у суспільстві та швидкого технологічного прогресу, питання профілактики девіантної поведінки серед учнівської молоді стає все більш